RECURSUL ÎN CONTENCIOS ADMINISTRATIV

Cristina GAVRILIUC

CZU: 342.9:347.991(478) cristinutzagavriliuc@gmail.com

In the light of a new, autonomous branch of the civil procedure, it is peremptory to study the field from its theoretical and practical perspective and reveal the most important theses in doctrinal form, with subsequent possibilities of application in practice. The difference between the trial of the case in the civil procedure and the one in the administrative contentious, the differences in terms of terms, subjects and abilities, the trial procedure, makes it absolutely necessary to study in detail the institution of appeal and establish certain benchmarks in case of appealing a decision.

Recursul se materializează sub forma celui de-al treilea grad de jurisdicţie şi ultima cale de atac ordinară în contenciosul administrativ. Republica Moldova, prin adoptarea Legii contenciosului administrativ din 2000, s-a încadrat în lista statelor intermediare care, „au judecători desemnaţi prin lege cu înfăptuirea controlului judecătoresc al legalităţii actelor administrative emise de autorităţile publice în activitatea de organizare a executării şi de executare în concret a legii, precum şi de gestionare a domeniului public”.

Odată cu adoptarea noului Cod administrativ al Republicii Moldova, toate normele care reglementează procedura depunerii recursului împotriva hotărârilor şi deciziilor Curţii de Apel au fost structurate şi incluse în dispoziţiile Capitolului V denumit „PROCEDURA DE RECURS”, articolele 244-248.

O trăsătură specifică a recursului împotriva hotărârilor şi deciziilor instanţei de apel în contenciosul administrativ constă în faptul că acesta reprezintă o cale nedevolutivă de atac, care nu provoacă o rejudecare a fondului cauzei. Recursul împotriva deciziilor instanţei de apel în contencios, de regulă, nu este suspensiv de executare. Privitor la a treia trăsătură a recursului, spre deosebire de procedura civilă, contenciosul administrativ nu admite situaţiile concrete şi speciale în care această cale de atac poate fi exercitată, respectiv în Codul administrativ recursul nu este altceva decât o cale ordinară de atac.

Obiectul recursului poate fi numai decizia instanţei de apel sau decizia instanţei de apel şi hotărârea primei instanţe concomitent. Astfel, în cazul în care Curtea de Apel a menţinut hotărârea primei instanţe, recurentul va ataca atât hotărârea judecătoriei, cât şi decizia Curţii de Apel. Subiecţii în recurs sunt participanţii care în prima instanţă şi apel au avut statutul procesual de reclamant/pârât, respectiv appelant/intimat. Codul administrativ în acest sens defineşte la art. 7 noţiunea de „autoritate publică”. Subiecţilor abilitaţi în contencios li se aplică acelaşi regim juridic ca si in procedura civilă. Un moment important, în procedura recursului nu pot fi atraşi terţi. Recursul nu

este o cale devolutivă de atac, iar atragerea unor noi participanţi presupune punerea în discuţie şi a circumstanţelor de fapt.

Curtea Supremă de Justiţie este abilitată cu examinarea cererilor de recurs în contenciosul administrativ. Aceasta soluţionează recursurile împotriva încheierilor şi admisibilitatea cererilor de recurs în complete de trei judecători, iar cererile de recurs – în complete de cinci judecători. Un moment important este că potrivit prevederilor art.4 alin.(1), pct. 7) al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1992 şi art.85 alin.(1) lit. a) CPC (1): „De taxă de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc reclamanţii în acţiunile: născute din raporturi de contencios administrativ". Totodată, întrucât Codul administrativ nu prevede expres care sunt temeiurile de declarare a recursului, acestea pot fi deduse prin prisma practicii judiciare în materie de contencios şi a analogiei legii, astfel ele sunt aceleaşi ca şi cele prevăzute de CPC în art. 432.

În practică, CSJ nu admite toate cererile anume din lipsa seriozităţii invocării. După cum se menţionează într-o hotărâre „pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conţină o motivare convingătoare şi întemeiată în condiţiile nominalizate mai sus, în acest sens CEDO explică în *cauza Rebai şi altii impotriva Frantei* că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară.

În acest sens, cererea de recurs trebuie să respecte şi anumite conditii de formă expuse la art.233 şi 244 CA, în caz că se stabilesc unele neajunsuri, judecătorul stabileşte reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanţă, cererea se consideră depusă la data iniţială.

Privitor la termen, din stipulările art.240 CA „Deciziile instanţei de apel", rezultă că „decizia de apel se motivează în scris în termen de 45 de zile lucrătoare de la data pronunţării". În ordinea de idei urmată, recurentul după ce a primit în perioada de 45 de zile motivarea deciziei instanţei de apel, poate depune recurs în termenul de 30 de zile de la notificare.

În procedura de recurs, judecătorii sunt limitaţi în aspectul de control al hotărârilor şi deciziilor contestate doar în privinţa existenţei greşelilor procedurale şi aplicării corecte a dreptului material. Astfel, în conformitate cu art. 248 Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiţie adoptă una dintre următoarele decizii: să respingă recursul, să caseze parţial sau total decizia instanţei de apel şi emite o altă decizie în partea casată, nu în cele din urmă, să caseze integral decizia instanţei de apel şi să restituie cauza instanţei de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluţie finală în acest caz.

În final, analizând tema recursului în contenciosul administrativ, am dori să venim cu câteva sugestii de modificare a legii. Recursul împotriva încheierilor judecătoreşti şi împotriva actelor de dispoziţie ale Curţii de Apel nu conţine nicio menţiune care sunt persoanele în drept să îl depună, în acest sens, se simte necesitatea introducerii unui articol aparte la Cap.IV şi, respectiv, V care ar prevedea expres persoanele

în drept să depună recurs. Această menţiune ar lichida toate interpretările eronate şi extensive din partea persoanelor interesate.

În aceeaşi ordine de idei, este absolut necesar ca în articolele ce prevăd procedura recursului să fie menţionate expres temeiurile de depunere a cererii de recurs. Pe de o parte, lipsa menţiunii exacte a temeiurilor duce la imposibilitatea depunerii recursului din motiv de necunoaştere din partea unei părţi. Pe de altă parte, formalismul excesiv impus de Curtea Supremă de Justiţie şi subiectivismul faţă de criteriile de admisibilitate duce la o inadmisibilitate completă a recursului, fapt ce încalcă dreptul unei persoane la justiţie.

La termenul depunerii recursului, o propunere de modificare a legii ar fi înlocuirea din art. 245 CA a noţiunii de „notificare” cu cea de „comunicare”, astfel încât să se lărgească cercul de mijloace de comunicare a actelor procedurale şi să existe dovada înştiinţării legale sub forma semnăturii sau răspunsului de confirmare a primirii actelor din partea recurentului.

Referinţe:

1. Codul administrativ al Republicii Moldova din 19.07.2018.
2. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr 225 din 30.05.2003.
3. *Cauza Rebai şi alţii contra Franţei*, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995 https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf?library=ECHR&id=0018749&filename=REBAI%20AND%20OTHERS%20v.%20FRANCE.pdf BELEI, E. ş.a. *Drept procesual civil. Partea specială*. Chişinău: Tipografia Centrală, 2009.
4. BELEI, I., JIMBEI, I. *Persoanele atrase în examinarea cauzelor de contencios administrativ (Terţii)*, 2021 https://www.bizlaw.md/persoanele-atrase-in-examinarea-cauzelor-de-contencios-administrativ-tertii
5. ПУДЕЛЬКА, Йо. *Административное право Германии*. Т. 1. Право административных процедур. Общее административное право.

Recomandat
***Ina JIMBEI**, dr., lector univ.*